

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra primárního vzdělávání

DIPLOMOVÁ PRÁCE

HODNOCENÍ ZPĚVNÍKŮ HUDEBNÍ VÝCHOVY PRO

1. STUPEŇ ZŠ

ŠTĚPÁNKA LACINOVÁ

2010

Katedra: Primárního vzdělávání
Studijní program: Učitelství pro základní školy
**Studijní obor
(kombinace)** Učitelství pro 1. stupeň základní školy

**HODNOCENÍ ZPĚVNÍKŮ HUDEBNÍ VÝCHOVY PRO
1. STUPEŇ ZŠ**

**ASSESSMENT OF THE SINGBOOKS FOR TEACHING
MUSIC FOR THE FIRST FIVE YEARS OF PRIMARY
SCHOOL**

Diplomová práce: 09-FP-KPV-0038

Autor:
Štěpánka LACINOVÁ

Podpis:

Adresa:
Poštovní 233
463 11, Liberec 30

Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Bubeníčková.

Konzultant: Mgr. Jana Konvalinková

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
66	0	2	12	12	2

V Liberci dne:

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra primárního vzdělávání

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(pro magisterský studijní program)

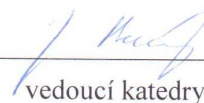
pro (diplomant): Štěpánka Lacinová
adresa: Poštovní 233, Liberec, 463 11
studijní obor (kombinace): Učitelství pro 1. stupeň základní školy
Název DP: **Hodnocení zpěvníků hudební výchovy pro 1. stupeň ZŠ**
Název DP v angličtině: Assessment of the singbooks for teaching music for the first five years of primary school
Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Bubeníčková
Konzultant:
Termín odevzdání: LS 2009/10

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování DP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 24.4.2009

děkan

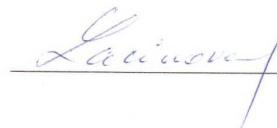

vedoucí katedry

Převzal (diplomant): ŠTĚPÁNKA LACINOVÁ

Datum:

1.9.2009

Podpis:

Název DP:	HODNOCENÍ ZPĚVNÍKŮ HUDEBNÍ VÝCHOVY PRO 1. STUPEŇ ZŠ
Vedoucí práce:	Mgr. Zuzana Bubeníčková
Cíl:	Cílem diplomové práce je zjištění vhodnosti užití zpěvníků v hudební výchově, porovnání zpěvníků HV, jejich hodnocení. Součástí bude výzkum mezi dětmi i učiteli.
Požadavky:	Teoretická část - zmapování běžně dostupných zpěvníků na trhu, studium literatury, porovnávání zpěvníků. Praktická část - spolupráce s učiteli a dětmi na ZŠ, provádění výzkumu na ZŠ.
Metody:	Výzkum mezi dětmi a učiteli, studium a zmapování zpěvníků hudební výchovy, dotazníky
Literatura:	Zpěvníky hudební výchovy 1.-5. třída Metodické příručky k učebnicím HV 1.- 5. třída Sborníky písní

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum

Podpis

Poděkování

Tímto způsobem bych chtěla poděkovat všem, co mi pomohli se zpracováním mé diplomové práce. Především bych ráda poděkovala Mgr. Zuzaně Bubeníčkové, která mi poskytla cenné rady a konzultace, které jsem velice ocenila při psaní této práce. A za poskytnutí knih, které jsou použity v diplomové práci.

Mé poděkování patří učitelům ze základních škol v Liberci za ochotu, vstřícnost a spolupráci na dotaznících.

Děkuji také svému blízkému okolí za vytvoření podmínek pro studium.

Téma: Hodnocení zpěvníků hudební výchovy pro 1. stupni ZŠ

Anotace: Cílem této diplomové práce je zjištění vhodnosti užití zpěvníků v hudební výchově, porovnávání zpěvníků HV a jejich hodnocení.

Podrobně je rozebráno a hodnoceno 10 dostupných zpěvníků pro výuku hudební výchovy na 1. stupni ZŠ. Zpěvníky jsou posuzovány a hodnoceny podle osobně vytvořených kritérií.

Jsou zde zmíněné možnosti, kde získat informace o nových zpěvnících hudební výchovy a o jejich koupi.

Součástí práce jsou také hypotézy, dotazníky s vyhodnocením, které vypovídají o situaci s využitím zpěvníků na školách.

Topic: The Evaluation of the Song-books for the Musical Education in a Basic School.

Annotation: The objective of the diploma thesis is the evaluation of the eligibility of the song-book use in the school music education, their comparison and evaluation.

There are 10 available song-books for the music education in a basic school analyzed and evaluated in details. The song-books are evaluated according to personally determined criteria.

There are possibilities mentioned in the work where you can gain information about new song-books and about their purchase.

A part of the diploma work are hypothesis, questionnaires with evaluation which describe the situation about the usage of the song-books at school.

Thema: Bewertung der Gesangbücher für Musikunterricht in der Grundschule

Annotation : Das Ziel der Diplomarbeit ist, die Eignung der Nutzung der Gesangbücher im Musikunterricht festzustellen, sie zu vergleichen und zu bewerten.

Detailliert sind 10 verfügbare Gesangbücher für Musikunterricht in der Grundschule analysiert und bewertet. Die Gesangbücher sind gemäß persönlich festgelegten Kriterien begutachtet und bewertet.

Es sind hier Möglichkeiten erwähnt, wo Informationen über neue Gesangbücher für den Musikunterricht zu finden sind und über ihren Kauf.

Ein Bestandteil der Arbeit sind auch Hypothesen, Fragebogen mit Auswertungen, die über die Situation mit der Nutzung der Gesangbücher in Schulen aussagen.

OBSAH

ÚVOD.....	12
1 HODNOCENÍ ZPĚVNÍKŮ HUDEBNÍ VÝCHOVY PRO 1. STUPEŇ ZŠ.....	14
1.1 Tichá Alena: Učíme děti zpívat, Portál, Praha 2005	15
1.1.1 Část 1: Nezpěváci	15
1.1.2 Část 2: Hlasová výchova	18
1.1.3 Část 3: Příklady písní rozvíjejících pěvecké dovednosti	20
1.1.4 Závěrečné hodnocení zpěvníku.....	23
1.2 Král Zdeněk: Písničky pro děti, Computer Press, a.s., Brno 2005...	24
1.2.1 Doplnkový materiál	25
1.2.2 Obsah zpěvníku	25
1.2.3 Využití zpěvníku a CD	26
1.2.4 Závěrečné hodnocení zpěvníku.....	26
1.3 Šimanovský Zdeněk, Tichá Alena: Lidové písničky a hry s nimi, Portál, s.r.o., Praha 1999.....	28
1.3.1 Stručný popis šesti kapitol	28
1.3.2 Písničky a hry	30
1.3.3 Závěrečné hodnocení zpěvníku.....	31
1.4 Petržela Zdeněk: Veselé písničky, Portál, s.r.o., Praha 2001.....	33
1.4.1 První část zpěvníku.....	33
1.4.2 Druhá část zpěvníku	33
1.4.3 Závěrečné hodnocení zpěvníku.....	36
1.5 Kulhánková Eva: Písničky a říkadla s tancem, Portál, s.r.o., Praha 1999	39
1.5.1 Předmluva	39
1.5.2 Písničky, tance a hry.....	40

1.5.3	Závěrečné hodnocení zpěvníku.....	41
1.6	Beránková Eva: Lidové písničky a koledy, Portál, s.r.o., Praha 2004	43
1.6.1	Rozdělení písní	43
1.6.2	Závěrečné hodnocení zpěvníku.....	44
1.7	Já písnička1 – 4	46
1.7.1	Jánský Petr: Já písnička 1 zpěvník pro 1. Stupeň ZŠ, Music Cheb, 1994	46
1.7.2	Jánský Petr: Já písnička 2 zpěvník pro žáky základních škol, II díl pro 5. – 9. Třídu, Music Cheb, 1994	47
1.7.3	Jánský Petr: Já písnička 3 zpěvník pro střední školy, Music Cheb, 1995	47
1.7.4	Jánský Petr: Já písnička 4 zpěvník písní z celého světa, Music Cheb, 2008	48
1.7.5	Závěrečné hodnocení zpěvníků.....	49
2	MOŽNOSTI ZÍSKÁNÍ INFORMACÍ O ZPĚVNÍCÍCH NA TRHU	52
2.1	Knihkupectví a hudebniny	52
2.2	Získávání informací na internetu	53
3	HYPOTÉZY.....	56
3.1	Vyhodnocení dotazníku pro děti na 1. stupni ZŠ.....	56
3.2	Vyhodnocení dotazníku pro učitele hudební výchovy na 1. Stupni ZŠ.....	60
3.3	Výsledky hypotéz	64
	ZÁVĚR	65
	Seznam použité literatury	67
	SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	68
	SEZNAM OBRÁZKŮ	69
	SEZNAM PŘÍLOH.....	70

ÚVOD

Tato diplomová práce je zaměřena na hodnocení zpěvníků hudební výchovy na 1. stupni ZŠ. Hlavním cílem je tedy podrobné zmapování a zhodnocení deseti zpěvníků hudební výchovy, určených pro děti od 1. do 5. třídy. Na trhu je v současné době nepřehledné množství různých zpěvníků pro děti, které lákají svým vzhledem, obsahem, extra materiálem a podobně. A jelikož si dnes učitelé mohou vybírat podle vlastního uvážení svůj pracovní materiál, tedy učebnice, metodické příručky a zpěvníky nevyjímaje, je velice těžké se v tak velikém počtu nabízených zpěvníků zorientovat. Bylo by velmi časově náročné všechny zpěvníky jeden po druhém vyhodnotit a poté se rozhodnout, který bude učiteli nejvíce vyhovovat, a proto učitelé vybírají často podle doporučení kolegů, podle vzhledu nebo přívětivé ceny. Žádné výzkumy totiž na toto téma nejsou přístupné, protože zpěvníky se stále mění a stále vychází další nové.

Přitom volba správného učebního materiálu je velice důležitá. V hudební výchově to platí dvojnásob. Bez kvalitního zpěvníku na hudební výchovu, je příprava na hodinu pro učitele velice náročná, musí se shánět po dalších materiálech, trávit čas v knihovně nebo na internetu. Dobře vypracovaný zpěvník, který obsahuje jak různorodé písničky, tak i metodiku a možnosti následných aktivit, ušetří učiteli mnoho času.

Pro svou práci jsem si vybrala 10 dostupných zpěvníků pro hudební výchovu, podrobně jsem si je prostudovala a hodnotila dle vlastních kritérií. Nejdůležitějšími kritérii pro mne byly výběr písní adekvátně k věku dětí, výběr tónin u písní, dále metodický postup, zda zpěvník nabízí možnost dalších činností, jak byl zpěvník zpracován po grafické stránce a nakonec jsem přidala vlastní hodnocení, tedy jak na mne zpěvník působil, jaké vidím klady a zápory. Tato kritéria jsem aplikovala na každý zpěvník, je potom tedy možno mezi sebou zpěvníky porovnat.

Touto prací bych se chtěla dobrat k tomu, že objektivně zhodnotím 10 běžně dostupných zpěvníků hudební výchovy, k dosažení svého cíle použiji vlastní kritéria, která jsem stanovila pro všechny zpěvníky stejná. Výsledkem by měla být přehledná práce, která bude moci být použita pro lepší rozhodování, jaký typ zpěvníku je vhodné vybírat pro práci s dětmi na 1. stupni ZŠ.

---

1 HODNOCENÍ ZPĚVNÍKŮ HUDEBNÍ VÝCHOVY PRO

1. STUPEŇ ZŠ

Seznam hodnocených zpěvníků

Tichá A.: Učíme děti zpívat, Portál, Praha 2005

Král Z.: Písničky pro děti, Computer Press,a.s., Brno 2005

Šimanovský Z., Tichá A.: Lidové písničky a hry s nimi, Portál, s.r.o.,
Praha 1999

Petržela Z.: Veselé písničky, Portál, s.r.o., Praha 2001

Kulhánková E.: Písničky a říkadla s tancem, Portál, s.r.o., Praha 1999

Beránková E.: Lidové písničky a koledy, Portál, s.r.o., Praha 2004

Jánský P.: Já písnička 1 zpěvník pro 1. Stupeň ZŠ, Music Cheb, 1994

Jánský P.: Já písnička 2 zpěvník pro žáky základních škol, II díl pro 5. – 9.
třídu, Music Cheb, 1994

Jánský P.: Já písnička 3 zpěvník pro střední školy, Music Cheb, 1995

Jánský P.: Já písnička 4 zpěvník písní z celého světa, Music Cheb, 2008

1.1 Tichá Alena: Učíme děti zpívat, Portál, Praha 2005

Kniha je určena především učitelkám v mateřských školách, na 1. stupni ZŠ, dále je vhodná také pro vedoucí různých táborů, pro vedoucí dětských pěveckých sborů, studentům pedagogických škol, či pro rodiče, kteří chtějí své děti správně vést ke zpěvu.

Kniha je rozdělena do tří částí, každá z nich má několik důležitých podkapitol.

1.1.1 Část 1: Nezpěváci

První část knihy je věnována nezpěvákům, tedy dětem, které na první pohled, či poslech působí jako nezpěvné děti, bez citu pro hudbu. Autorka je však názoru, že všichni máme dar zpívat, proto sepsala několik podkapitol, které se věnují tomuto tématu.

Proč děti nezpívají?

Touto otázkou se autorka zabývá v menší podkapitole, kde vyhodnocuje nejdůležitější faktory, které se podílí na nezpěvnosti dětí, a to především fakt, že v dnešní době maminky svým dětem nezpívají, jako tomu bývalo dříve, s tím souvisí i další faktor a to, že dnešní děti žijí v převážně nepodnětném prostředí, rodičům dětský zpěv vadí, jsou přepracovaní a mnohem častěji své dítě okřiknou, než aby je nechaly projevovat se zpěvem. Další příčinou, proč dnešní děti méně zpívají, může být pohodlnost dětí, jejich fyzická zdatnost a držení těla jsou mnohdy velmi špatné. Dále se autorka zmiňuje o tom, že děti mohou mít nesprávné pěvecké vzory, či že k chybě mohlo dojít již v mateřské školce.

Na konci kapitoly je sepsáno přehledné shrnutí důvodů nezpěvnosti dětí a důležité rady pro nápravu těchto chyb.

Způsoby tvoření hlasu

Další podkapitola rozebírá tvoření hlasu.

Nejprve jsou detailně rozebrány hlasové rejstříky – hrudní rejstřík, hlavový rejstřík, střední rejstřík, smíšený hlas – jejich typické rysy, jak zní, jakou činnost při jejich používání vyvíjejí hlasivky, čím lze jejich znění vyvolat, kde hlas vyvolaný daným rejstříkem rezonuje.

Tím autorka plynule přechází k rezonanci. Zde rozlišuje hlavovou rezonanci, hrudní rezonanci a propojení hrudní a hlavové rezonance. Popisuje jejich tvorbu, v jakých případech dochází k jejich vzniku, jakými způsoby je můžeme procvičovat.

Na konci této podkapitoly opět nalezneme shrnutí nových poznatků a nápady, jak je využít v práci s hlasem.

Dětský hlas a jeho běžný hlasový rozsah

Zde se autorka věnuje dětskému hlasu a dětskému hlasovému rozsahu, jejich rejstříkům, jak zní, kde zní, dále rozlišuje dětský hlas na prvním stupni na alt a soprán, u nichž klasifikuje jejich rozsah, který ovšem závisí na věku dítěte a na jeho rozezpívanosti, dále na individuálních hlasových, psychických a fyzických dispozicích dítěte.

Orientačně udává rozsah dětského hlasu podle jednotlivých věkových etap:

- kojenci a děti do tří let g1 – c2
- předškolní věk f1 – e2
- mladší školní věk c1 – f2
- 10 let až puberta a – a2

Jak se projevují nezpěváci

Falešný zpěv nemusí být vždy projevem toho, že má dítě snížené předpoklady pro zpěv, ale může to být ovlivněno i dalšími faktory, jako je na příklad málo pěveckých zkušeností, špatné vedení ke zpěvu v předchozích letech a podobně.

Nejprve se tato podkapitola věnuje tomu, jak dítě nejefektivněji vyzkoušet ze zpěvu, přiložena jsou 4 cvičení. Následují kritéria pro hodnocení zpěvu a nakonec jsou navrženy aktivity, které lze použít při zkoušce hudební paměti, představivosti a tonálního citění.

Typy nezpěváků

Rozlišeny jsou dva typy nezpěváků a to hudebně rozvinuté, avšak nerozezpívané děti a hudebně nerozvinuté, a proto nerozezpívané děti.

U každého případu jsou nejprve rozebrány projevy daného typu nezpěváka, následuje několik příkladů z praxe a jejich postup při nápravě.

Tato část knihy je podle mého názoru velice důležitá, dává pedagogovi možnost odhalit, jaký typ dítěte má před sebou, může ho přiřadit k některému z příkladů z praxe a hned pod ním nalezne rady k jeho reedukaci.

Náprava nezpěvnosti

Z předchozích stránek již umíme rozeznat typy nezpěváků, důvody nepěvnosti, známe rejstříky, rezonanci a hlasový rozsah dětí. V této fázi knihy uvádí autorka nesčetné množství aktivit, které mají neduhy ve zpěvu napravit, odstranit. Postupuje od obnovy zpěvního hlasu, přes rozvíjení hudebních schopností a dovedností, až po první kroky intonace.

První odvětví má 19 aktivit, druhé odvětví 29 a třetí jich skýtá 9. Činnosti jsou odstupňované podle obtížnosti, navazují na již zvládnuté aktivity, rozvíjejí dítě postupně dál. Všechny hry a cvičení mají jasné instrukce, pomáhají dospělému pochopit, z jakého důvodu jsou zařazeny, čeho by si měl dospělý všimnout, na co si dávat pozor, pro lepší pochopení jsou některé činnosti doplněné obrázkem.

1.1.2 Část 2: Hlasová výchova

Druhá část knihy obsahuje 5 kapitol, které se zabývají hlasovou výchovou, která děti učí správným návykům, jak správně zacházet s celým svým tělem, abychom dětský hlas nejen rozvíjeli, ale i chránili před jeho poškozením.

Na začátku každé kapitoly je stručně naznačeno, čeho se budou následující stránky týkat, jakým cvičením se budeme věnovat a co jimi dosáhneme. Dále již následují samotné aktivity, u kterých je opět uvedeno, na co jsou zaměřeny, jejich jasný popis/ instrukce pro dospělého a rady, čeho je potřeba si během aktivity všimnout u dětí.

Autorka záměrně volí aktivity, které jsou hravé a motivační, aby zaujaly děti, aby je činnosti vtáhly a bavily, ale zároveň aby se naučily něčemu novému díky hře a správné motivaci.

Podkapitoly 2. části knihy

Uvolňovací, aktivizační a koordinační cvičení

V této podkapitole nalezneme 9 aktivit, které jsou zaměřeny na uvolňovací, aktivizační a koordinační cvičení. Svými slovy uvádím příklad.

- Př. Setřásání sněhu

Jedná se o cvičení pro uvolnění těla a pro radost z pohybu.

Cvičení spočívá v tom, že všichni stojí a učitel dává dětem pokyny. Nejprve je namotivuje, aby si představily, že jsou venku, kde sněží a chtějí se schovat dovnitř, nejprve ze sebe ale musí setřást sněh, sněh setřásáme z hlavy, z ramen, z boků a dalších částí těla. Odkud ještě můžeme setřást sněh, mohou vymýšlet i děti.

Nakonec autor doporučuje, aby si učitel všiml, jestli děti správně reagují na pokyny k částem těla.

Držení těla při zpěvu

Zde nalezneme 21 aktivit určených pro cvičení držení těla při zpěvu. Svými slovy uvádím jedno takové cvičení.

- PŘ. Na svítící maják

Cvičení podporuje vzpřímené, ale uvolněné držení hlavy.

Děti motivujeme tím, že navodíme atmosféru rozbouřeného moře, děti jsou majáky, místo očí mají velké světlo, kterým vysílají signály pro námořníky, pomalu otáčíme hlavou vlevo a vpravo, pohyby posilují a uvolňují svaly krku.

Autor radí učiteli, aby sledoval, jestli děti docílily pomalého a plynulého otáčení hlavy, jestli mají hlavu vytaženou z ramen a ramena se při pohybu nezvedají.

Dech

Podkapitola obsahuje 46 cvičení s dechem, příklad uvádím vlastními slovy.

- PŘ. Spálený prst

Zlepšujeme aktivitu bránice.

Motivace pomocí pocitu spáleného, bolavého prstu. Děti si ho mají jemně pofoukat, aby je prst nebolel.

Autor doporučuje pozorovat děti, jestli při foukání nezvedají ramena. Doporučit jim, aby nezvedaly ramena při foukání a víc našpulily rty.

Tvoření tónu

V této podkapitole najdeme 31 cvičení na tvoření tónu, jedno cvičení uvádím níže, je popsáno mými slovy.

- PŘ. Plení záhonu

Procvičení přímého hlasového začátku.

Děti si představí, že jsou na záhonku, který potřebuje pomoci od plevelu. Špičkou ukazováčku a palce vytáhnou plevel, jemně, aby ho vytáhly i s kořeny a pustí ho do košíku, až plevel do košíku dopadne, zazpívají „bom“.

Učitel dává pozor na to, jak děti vyslovují „b“, nemělo by být sevřené a upjaté, dětem poradíme, aby si představily, jako když jim mezi rty praská bublina, rty se od sebe volně oddálí.

Správná výslovnost

Tato podkapitola skýtá 23 aktivit zaměřujících se na správnou výslovnost.

- Př. Na koníčky

Uvolníme čelisti, rty a aktivujeme bránici.

Zkoušíme s dětmi napodobit koně, když si odfrkne, dáme volný prostor dětem, aby si to vyzkoušely a uvolnily si čelist a rty.

Učitel si všímá, jestli se dětem daří uvolnit rty, pokud mají problém, poradí jim, aby si mezi rty vytvořily vzduchovou bublinu a pořádně foukly.

1.1.3 Část 3: Příklady písní rozvíjejících pěvecké dovednosti

V poslední části knihy je uděleno několik rad, jak pracovat s písněmi. Je totiž velice důležitá správná volba písně, měli bychom vycházet z její nálady, z porozumění textu, z rytmu. A některou část písně dokonce můžeme využít jako hlasové cvičení. Proto je naše volba základní jednotkou pro hodinu hudební výchovy.

Dále jsou uvedeny písně podle toho, kterou dovednost nám pomůžou procvičit. Písně lze nalézt v knize Z. Šímanovský, A. Tichá: Lidové písně a hry s nimi.

Za každou písní jsou uvedeny informace o melodii, odkud vyhází, kam postupuje, možnosti transponování.

Seznam uvedených písní podle tématu:

- *Měkké nasazení v rezonanci*

Běžel tudy zajíček

Je-li pak to pravda nebo ne

Bude zima

Na tý louce zelený

Jede, jede poštovský panáček

Maličká su

- *Artikulace*

Cib, cib, cibulěnka

Já jsem z Kutné Hory

Jedna, dvě, tři, čtyři, pět

Beskyde, Beskyde

Na tom pražským mostě

Pekla vdolky

Stojí vrba košatá

Travička zelená

Žádný neví jako já

Já mám doma trnku

Prší, prší

Kudy, kudy, kudy cestička

Pějme píseň dokola

Proto jsem si kanafasku koupila

To je zlaté posvícení

Vdávalo se motovidlo

- *Vyrovnaní hlasových poloh a rozšiřování hlasového rozsahu*

Jetelíčku náš

Halí, belí

Je-li pak to pravda

Marjánko, Marjánko

Šel tudy, měl dudy

Já ne, já ne, to ty, to ty

Kalamajka

Rybička maličká

Už je to uděláno

Škubejte, kravičky

Adámku náš

Já mám koně

Ej, padá, padá rosička

Když jsem já ty koně pásal

Když jsem plela len

Ó, řebíčku zahradnický

Okolo Třeboně

Nestarej se, ženo má

Ach synku, synku

Běžel tudy zajíček

Dostal jsem koníčka sivovraného

Bude zima

My tři králové jdeme k Vám

Šel zahradník do zahrady

- *Legato a vyrovnávání vokálů*

Lítala si lašřověnka	Spi děřátko, spi
Až já pojedu	Ej, padá, padá
Haj, husičky, haj	Halí, belí
Je-li pak to pravda	Kačena divoká
Kdes, holubičko	Když jsem jel do Prahy

- *Pohyblivost hlasu a rozšiřování hlasového rozsahu*

Kalamajka	Už ty pilky dořezaly
Až já budu velká	Hrály dudy
Já mám koně	Nepudu domů
Šla Nanyňka do zelí	Žádný neví jako já
Žežuličko, kde jsi byla	Utíkej, Káčo

- *Písňe, které se pěkně zpívají*

Černé oči	Ó, řebíčku zahradnický
Štědrej večer nastal	Červený šátečku
Když naši mlátili	Horo, horo, vysoká jsi
Rožnovské hodiny	Když jsem k vám choříval

- *Podpora čisté intonace*

Mysliveček skoro vstává	Vyjdi, vyjdi, sluníčko
Běží liška k Táboru	Já do lesa nepojedu
Jede, jede poštovský panáček	Když jsem do Prahy
My tři králové	Náš kohoutek kokrhá
Na Bíle hoře	Okolo Frýdku cestička
Ovčáci	Už se ten Tálinskej rybník nahání

- *Zpívání s výrazem*

Kdes, holubičko, lítala	Stojí vrba kořatá
Když naši mlátili	Já mám v levé noze
Jedna, dvě, tři, čtyři, pět	Kačena divoká

1.1.4 Závěrečné hodnocení zpěvníku

Výběr písní / cvičení / aktivit adekvátně k věku dětí

Všechny písně jsou volené adekvátně k věku dětí, jsou jednoduché, notoricky známé, některé písničky děti budou znát i z mateřské školy.

Cvičení a aktivity odpovídají jak dětem předškolního věku, tak i dětem mladšího školního věku.

Výběr tónin

Vzhledem k tomu, že autorka ve své knize nabádá ke správnému výběru tóniny písní, podrobně rozepisuje rozsah dětského hlasu v jednotlivých obdobích, tak i výběr tónin v publikovaných písních tomu odpovídá.

Pod uvedenými písničkami jsou dále naznačeny možnosti dalších transpozic.

Možnosti dalších činností

Možnosti dalších činností nejsou uvedeny k písním, to znamená, že nejsou uvedeny aktivity, které my mohly následovat po písni nebo jak s písní dále pracovat.

Kniha je však plná činností, které by měly předcházet písni, formou her, motivačních a zábavných činností, které usnadní učiteli práci s dětmi, naučí děti správně zpívat, artikulovat, mít správný pěvecký postoj a tím tyto činnosti vedou děti k tomu, aby je zpívání bavilo a nezpůsobovalo jim nepříjemné chvíle při výuce hudební výchovy.

Metodický postup

Metodický postup je plně využit u aktivit před samotným zpěvem, kde jsou podrobně popsány instrukce pro učitele, dále co přesně dělají děti a dále jsou zmíněny důležité informace, čeho si má učitel všimnout při provádění daného cvičení/aktivity a možnost nápravy jistých neduhů.

Grafická stránka

Kniha je velice přehledná, je rozdělena na 3 části, díky nimž se dá velice dobře orientovat, dále jsou v každé části kapitoly a podkapitoly. Mnoho cvičení a aktivit je doplněno obrázkem či notovou osnovou s názornou ukázkou popisovaného cvičení. Na konci každé kapitoly nalezneme ještě závěrečné shrnutí.

Vlastní hodnocení

Podle mého názoru je kniha velice podařená. Obsahuje téměř všechny aspekty, které by měl zpěvník pro 1. stupeň základních škol splňovat.

Učitel bude po přečtení schopný identifikovat problémy, které mohou mít děti v jeho třídě a podle návodu a uvedených aktivit se je může zkusit odstranit, aniž by děti na sobě pociťovali jakékoli násilí.

Velice oceňuji nesčetně mnoho aktivit, které může učitel zařadit před zpíváním, na začátku hodiny, které dětem pomocí her pomohou k většímu prožitku při zpívání a především jim pomohou se správnými návyky při zpěvu, aniž by si všimly, že se vlastně něco učí.

Jediné, co mi v knize chybí, jsou následné aktivity po zazpívání písně, ty si ovšem každý učitel může doplnit sám podle vlastních zkušeností se svou třídou, se svými dětmi.

1.2 Král Zdeněk: Písničky pro děti, Computer Press, a.s., Brno 2005

Součástí balení je kniha a 2 CD. Tento zpěvník je určený pro učitele v mateřských školách, dále především pro učitele na základních školách, ale může také dobře posloužit rodičům, kteří chtějí u svých dětí rozvíjet zpěv a lásku k hudbě.

1.2.1 Doplnkový materiál

Kniha je doplněna o 2 CD. 1. CD nese název Samostatné doprovody k písňím (neboli karaoke), 2. CD se jmenuje Pěvecký sbor Kantiléna při SFB zpívá 40 lidových písni. Na obou dvou kompaktních discích je umístěno 40 lidových písni, tyto lidové písně jsou stejné a jsou umístěné na discích ve stejném pořadí.

První CD obsahuje 40 lidových písni s doprovodem nástrojů a se zpěvy členů dětského pěveckého sboru Kantiléna. Písniím nechybí předehra, mezihra, ani dohra.

Druhé CD obsahuje stejných 40 lidových písni, opět s doprovodem hudebních nástrojů, ovšem bez zpěvu, tedy tzv. karaoke.

1.2.2 Obsah zpěvníku

Ve zpěvníku nalezneme celkem 100 písniček. Písně jsou rozdělené do dvou kategorií. Nejprve v knize nalezneme písně lidové, dále rozdělené na české a slovenské. Druhou kategorií jsou písně umělé, dále rozdělené na folk a trampské písně, písně Osvobozeného divadla a na populární hudbu.

Zpěvník také vysvětluje, co si můžeme představit pod pojmem lidové písně, umělé písně, dále vysvětluje pojmy country, folk a trampské písně, dále podává informace o Osvobozeném divadle a nakonec stručně objasní populární hudbu. Tato krátká shrnutí jsou zařazena vždy před danou kategorií/ podkategorií ve zpěvníku, po kterých následují písničky z daného tématu.

Písničky, které jsou nahrané na CD a které si můžeme přehrát, buď se zpěvem, nebo jako karaoke, jsou ve zpěvníku označeny obrázkem disku s číslem, pod kterým písničku nalezneme na CD. Nejdou sice popořadě, ale i tak se dá ve zpěvníku dobře orientovat, i díky obsahu.

Písničky jsou ve zpěvníku uvedeny formou not pro zpěváky, to znamená z melodie a slov, dále jsou nad písněmi uvedeny značky akordů anebo notová

---

linka s melodií pro zpěváky s klavírním doprovodem a opět se značkami akordů.

Na konci zpěvníku je věnována stránka přehledu akordů, které doplňují každou písničku.

1.2.3 Využití zpěvníku a CD

Tento zpěvník může posloužit jako inspirace pro učitele, dále ho mohou využívat ti, kteří si nejsou jisti ve zpěvu nebo v doprovodu. Pokud si učitel není jistý svým zpěvem, může dětem pouštět CD, které nazpívali členové pěveckého sboru Kantiléna. A pokud chybí jistota v doprovodu, ať už klavírním nebo v doprovodu s kytarou, lze pro tyto účely použít CD s doprovody neboli karaoke.

Dále se dá zpěvník s oběma disky použít za účelem zkvalitnění zpěvu dětí, nejprve si písničku poslechnou na CD se zpěvem a poté se projeví jejich pěvecká paměť a sluch, když jim učitel pustí CD jen s doprovodem a je jen na něm, jestli bude dětem ukazovat nástupy a pomáhat s udržení melodie nebo ne.

Dalším využitím může být i hra hlavní melodie na různé nástroje (flétna, xylofony) při pouštění CD jen s doprovodem.

Těchto využití a různých kombinací zpěvníku s CD může být velice mnoho a záleží jen na nápaditosti a kreativitě učitele.

1.2.4 Závěrečné hodnocení zpěvníku

Výběr písni adekvátně k věku dětí

Písni je v tomto zpěvníku 100, což znamená, že záleží na dospělém, které si z nich vybere a které se mu budou hodit do jeho hodin s dětmi. Podle mého názoru je rozpětí věku dětí pro tuto knihu 4-12, některé umělé písničky by se daly zařadit i pro vyšší ročníky.

Výběr tónin

Pokud bude knížka používána pro děti na 1. stupni základních škol, je výběr tónin u písniček naprosto v pořádku.

Možnosti dalších činností

Další činnosti se nabízejí při využití CD se zpěvem nebo CD pouze s doprovodem a jejich propojení. Záleží jen na učiteli, jestli je ochoten věnovat více času přípravě, dále také záleží na jeho nápaditosti, protože ve spojení zpěvníku a dvou CD je možné vymyslet mnoho zábavných variant pro práci s dětmi.

Metodický postup

Metodika v tomto zpěvníku uvedena není. Vše záleží na kreativě učitele.

Grafická stránka

Zpěvník se dvěma CD se prodává v pevném, tvrdém obalu, uvnitř má zpěvník i CD svou přihrádku, což je velice praktické, stále můžeme všechny tři věci nosit pohromadě.

Kniha je přehledná, obsah jasný, písničky, které najdeme na CD, mají označení, jsou od ostatních odlišeny obrázkem s diskem a číslem.

Některé písničky jsou doplněny obrázkem.

Vlastní hodnocení

Tento zpěvník shledávám velice přínosným, hudební výchovu jistě oživí, ozvláštní. Skvělý nápad jsou přiložená CD, se kterými se může vymyslet mnoho aktivit, plno dalšího využití, třeba v hodinách výtvarné výchovy se dají CD použít pro zapamatování písniček apod.

CD jsou velice pěkně nahrána, zpívané CD se naprosto shoduje s doprovodem na CD s karaoke, sboru a sólistům je perfektně rozumět, jsou dány jasné přede hry, mezihry, dohry, dítě se snadno může naučit, kdy má správně nastoupit.

Jedinou výtku bych měla u výběru písní, podle mého názoru by mohlo být zařazeno více umělých písniček nebo písniček z pohádek a filmů.

1.3 Šimanovský Zdeněk, Tichá Alena: Lidové písničky a hry s nimi, Portál, s.r.o., Praha 1999

Na zpěvníku se spolupodílela autorka, jejíž samostatné dílo také hodnotím v této práci, a proto se nedalo nevšimnout, že několik kapitol je velice podobně napsáno, jako v její knize Učíme děti zpívat, dalo by se říci, že tyto kapitoly jsou téměř identické. Je ovšem logické, že autorka bude své poznatky prezentovat stále stejně. Dalšími kapitolami obohatil tuto knihu Zdeněk Šimanovský. Jejich spolupráce tak přinesla zpěvník pro děti od tří let.

Ke knize je možné si objednat také audiokazetu s názvem Lidové písničky s doprovody, kde nalezneme nazpívané některé písně ze zpěvníku a jejich doprovody.

Zpěvník se na začátku věnuje na 28 stránkách stručnému úvodu, kde oba autoři radí čtenářům jak nakládat s dětmi a se zpěvem, dále podávají pomocnou ruku čtenářům, kteří nejsou zdatní v doprovodech na hudební nástroj.

Následuje 104 písniček s návrhy na hry a činnosti k daným písničkám. Na konci zpěvníku jsou uvedené akordové značky pro kytarový doprovod.

1.3.1 Stručný popis šesti kapitol

Jaké je dítě předškolního věku?

Tuto kapitolu sepsal Z. Šimanovský a zabývá se důležitostí období mezi třetím a šestým rokem dítěte pro jeho rozvoj osobnosti. Stručně se zmiňuje o paměti dítěte v tomto věku, o soutěživosti, hrách, fantazii, muzikálnosti a vlivu prostředí na dítě, v němž žije.

Jak naučit děti čistě zpívat?

Další kapitolu připravila A. Tichá, jejíž hlavní myšlenkou je, že většině dětí byl dán dar zpívat, jen se musí objevit příčiny nezpěvnosti dětí a šetrně je pomalu odstraňovat, byla by totiž škoda promarnit šanci na úspěch ve zpěvu více a více dětí.

Jak pohotově transponovat?

Tato kapitola vzešla od A. Tiché. Má pouze jednu stránku, kde autorka objasňuje pojem tónina, počáteční tón písně, dále se věnuje rozsahu písně a volbě správné tóniny, což je velice důležité pro práci s dětmi.

Doprovody lidových písní durových

Opět několik stránek od A. Tiché, kde radí čtenářům, jak správně doprovodit lidové písně durové. Tato část je věnována hlavním akordům – tónika, subdominanta, dominanta, dominantní septakord, jejich tvoření a nejčastějším užitím s názornými ukázkami.

Doprovody lidových písní mollových

A. Tichá objasňuje, kterak správně doprovodit lidové písně mollové pomocí tóniky, subdominanty, dominanty a dominantního septakordu.

Děti předškolního věku a hry

V této kapitole se Z. Šimanovský obecně zaměřil na vnímání a prožitky dětí při různých hrách, protože díky hře se dítě nevědomky učí, ale musí z ní mít i velice dobrý pocit, aby ho hra bavila a aby si ji zapamatovalo a odneslo si z tohoto období poznatky do budoucna.

Součástí je podkapitola Práce s písničkou, ve které je čtenáři vysvětleno, co znamenají symboly uvedené pod písničkami, které následují v další části zpěvníku. Je počítáno s aktivní účastí učitele, který by měl před písničkou symboly a rady pod nimi prostudovat a seznámit se s nimi, než započne práci

---

s dětmi. Dále by měl také vést děti, tedy vysvětlit jim jejich práci a aktivně se do další dramatizace nebo debaty zapojit.

Následují rady, jak úspěšně zvládnout práci s písničkou a následné doporučené aktivity. Tedy jak správně vést debatu, důležitost vytvoření atmosféry, prostředí, zamyslet se nad časovými možnostmi, dát prostor pro vyjádření se všech dětí, ale vyvarovat se nucení do aktivit a podpora vztahu dětí k sobě samým.

1.3.2 Písničky a hry

V druhé části zpěvníku je předloženo 104 písniček. Písničky jsou seřazeny podle abecedy, jejich abecední seznam nalezneme v obsahu zpěvníku. Jedná se o písničky lidové, převážně české, dále potom moravské nebo slezské. Mimo klasických lidových písniček, které nezařazujeme do určitého období v roce, se v seznamu vyskytují také Vánoční koledy.

Ke každé písničce jsou přiřazeny alespoň 3 ze 4 ikonek (příklad na obrázku 1), což znamená, že každá písnička je obohacena o nápady na různé aktivity, buď spojené přímo se zpěvem, nebo aktivity, které následují po zpívání. Učitel má tak před sebou velikou zásobárnu písni a her pro děti.

česká

Jetelíčku náš

Je - te - lič - ku náš, pěk - nou vů - ni máš;
na tom našem po - li všechno se to dro - lí, ty se ze - le - náš.

Na podzim všechny rostliny uvadly a jenom jetel zůstal krásně zelený. Říká se o něm ostatně, že je vytrvalý.

Kterou rostlinu nebo květinu máte kdo nejraději? A kdo z vás by mohl také říci o sobě, že je vytrvalý?

- Jsme tráva na louce, která se vlní ve větru. (Hudba)
- Jsme vítr, který se večer prohání nad loukou. (Hudba)
- Na vytrvalce: Nadechneme se a všichni naráz začneme syčet (mručet). Kdo to vydrží ze všech nejdéle? Kdo vydrží déle držet v prstech stisknutý kolíček, stát na jedné noze s předpaženýma rukama atd.?

Při nácvičku písničky můžeme použít kazetu *Lidové písničky s doprovody*.

Obrázek 1: Jetelíčku náš

Zdroj: (1)

1.3.3 Závěrečné hodnocení zpěvníku

Výběr písní adekvátně k věku dětí

Výběr písní odpovídá věku dětí, pro které je zpěvník určený, a to pro děti od tří let, což je splněno. Ve zpěvníku jsou použity lidové písničky, především české, moravské a slezské. Všechny písničky jsou velice známé, a pokud by si čtenář nebyl jistý zpěvem nebo doprovodem, může využít možnost zakoupení audiokazety a pracovat s ní.

Výběr tónin

Spoluautorkou této publikace je opět A. Tichá, o které již vím, že důsledně dbá na správný výběr tónin pro děti v jejich určitém věkovém období, a proto

---

i výběr tónin u písní v tomto zpěvníku je v pořádku, tóniny odpovídají dětem od tří let.

Možnosti dalších činností

Návrhů na další činnosti s písničkou je plná kniha. Každá písnička je obohacena o minimálně 3 možnosti dalších aktivit mimo samotný zpěv. Nápady jsou velice hravé, nechají vyniknout děti, vyjádřit svůj názor, vyjádřit své pocity, spontánní reakce, činnosti jsou volené tak, aby děti vtáhly do děje písničky, aby nad písničkou přemýšlely a věděly, o čem zpívají, děti jsou činnostmi vedeny také ke spolupráci, k hraní různých rolí.

Metodický postup

Metodika je uvedena na začátku zpěvníku, kde se o ní autoři zmiňují v šesti již popsaných kapitolách, kde vedou čtenáře, aby správně naučil děti zpívat, aby uměl doprovodit písničky na hudební nástroj a také aby uměl využít následných činností, které jsou k písničkám přiřazeny.

Grafická stránka

Zpěvník je naprosto přehledný. Na začátku nalezneme teoretickou část, ze které čerpáme poznatky v další části, tedy při použití písniček a jejich aktivit. Písničky jsou vedeny v obsahu, jsou seřazeny podle abecedy, pod každou písničkou následují ikony, které byly v teoretické části vysvětleny. Zpěvník je bez obrázků, bez dalších příloh.

Vlastní hodnocení

Tento zpěvník bych určitě doporučila, sama bych ho jistě využila pro práci s dětmi, nejen v hodinách hudební výchovy, ale některá témata navržená na další činnosti by se dala použít i do dalších hodin v rámci diskuse nebo také při hodině výtvarné výchovy.

Zpěvník je plný her a aktivit, které by děti jistě bavily a které by učitele ne vždy napadly, zpěvník může sloužit učiteli jako zásobárna her a vhodných písniček.

Doporučovala bych spojení tohoto zpěvníku se zpěvníkem od A. Tiché Učíme děti zpívat, ideální by bylo doplnění zpěvníkem od Z. Krále Písničky pro děti, toto trio zpěvníků by mohlo být plnohodnotným materiálem pro hodiny hudební výchovy.

1.4 Petržela Zdeněk: Veselé písničky, Portál, s.r.o., Praha 2001

Zpěvník se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické, kde převládá část praktická. Psaného textu nalezneme na začátku zpěvníku pouze 11 stran, oproti praktické části se 153 stranami. Na konci zpěvníku najdeme přehled akordových značek.

1.4.1 První část zpěvníku

Tato část má 11 stran, skládá se z kapitoly s názvem Co Čech, to muzikant, kde autor pomocí několika citací vyjadřuje své přání, aby dnešní děti více zpívaly a aby je k tomu vedl kreativní učitel, to mu také bylo hnacím motorem při psaní toho zpěvníku.

V pěti podkapitolách seznamuje čtenáře s rozdělením písniček v jeho zpěvníku. A to na vícejazyčné písně, kreativní písně, nekonečné písně, souznělé písně a dále osvětluje uspořádání písni.

1.4.2 Druhá část zpěvníku

Ve druhé části zpěvníku se již můžeme inspirovat jednadevadesáti písničkami, které jsou rozdělené do čtyř kategorií:

Vícejazyčné písně

Tato kategorie obsahuje 43 písniček a to anglických, francouzských a německých. Písničky jsou uváděny s českým překladem, ovšem ne doslovným, ale utvořeným tak, aby se písničky dobře zpívaly.

Kreativní písně

Zde nalezneme 18 písniček, které jsou vybrány tak, aby se s nimi dalo kreativně pracovat a aby v dětech podpořily kreativní myšlení a tvořivost.

Nekonečné písně

Uvedeny jsou pouze 4 takové písničky, jsou ve zpěvníku zařazeny z jistého důvodu, a to že se dětem velice líbí, děti jsou uchváceny písní, které se stále a do nekonečna může opakovat.

Souznělé písně

Podkapitola obsahuje 26 písniček souznělých, neboli 2 písně, které se zpívají zároveň, tzv. kvodlibet. Ve zpěvníku se vyskytnou souznělé písně především takové, aby jejich texty dávaly společně nějaký smysl a aby se dále mohly využít v dalším vyučování.

Písničky jsou v jednotlivých kategoriích řazeny podle abecedy, u všech písniček se autor snažil napsat všechny sloky a ty jsou doprovázeny kytarovými značkami.

Pod každou písničkou najdeme následující 3 odkazy:

Náměty k práci s písničkou

Zde nalezneme nápady na aktivity s písničkou, jedná se o různé hry, rozhovory, dramatické vyjádření, skupinovou práci a podobně. Těmito činnostmi zlepšujeme a rozvíjíme komunikaci a vztahy mezi dětmi. Slouží jako zásobník her pro učitele, vedoucí zájmových skupin nebo také pro rodiče.

Využití ve škole

Autor využívá písničky nejen v hudební výchově, ale ukazuje možnosti, jak téma písničky použít i v jiných předmětech ve škole.

Rozvíjené dovednosti

Zde je uvedena rekapitulace činností a jejich vliv na rozvíjení dovedností dítěte.

Některé činnosti a návrhy spadají již na vyšší stupeň školy, ovšem před touto situací autor varuje a doporučuje učitelům kreativitu a vlastní posouzení vhodnosti, případně přizpůsobení činnosti věku dětí.

Na sojku

Česká lidová z Čáslavska

Tempo: 108

Chy - til tá - ta soj - ku, chy - ti - la má - ma ta - ky. Chy - til tá - ta,
chy - ti - la má - ma, chy - ti - ly všec - ky dě - ti. Soj - ka ne - u - le - ti.

- V dalších slokách se místo slova „chytil“ zpívá „krmil, zabil, škubal, kuchal, solil, pekl, krájel, jedn...“
Pokud by zpívajícím vadil poněkud drsný text lidové písničky, lze použít slovesa typu „hladil, koupal, škádlil, houpal, chránil, uspal, vzbudil, kreslil, maloval, fotil, prodal“ atd. V tomto případě ji můžeme celkem dobře dramatizovat.
- V pohybové výchově lze s dětmi hrát hru, která byla kdysi určena pro tělovýchovnou skladbu *U broučků*:

Děti se uchopí za ruce a přesně v rytmu písně chodí obvyčejnými kroky po kruhu (na jednu čtvrtovou notu připadá jeden krok). Uprostřed kruhu běhá jedno z dětí a mává rukama, jako by naznačovalo let ptáka. Jakmile dozní slovo neuletí, kruh se zastaví a sojka se snaží pod spojenýma rukama hráčů podběhnout. Děti jí brání v opuštění kruhu tím, že se rychle postaví k sobě, ale musí se stále držet za ruce. Každé další bránění (sedání, klekání, strkání) je zakázáno. Pokud se sojce podaří uniknout z kruhu, stává se v příští hře sojkou ten, jehož vinou se jí to zdařilo. Při každé sloce se kruh dětí otáčí opačným směrem (podle Věry Mišurcové, 1959).

Využití ve škole

Píseň lze využít v českém jazyce při probírání učiva o slovesech. V prvouce může být východiskem k rozhovorům o rodině, vzájemné pomoci, ale také o ochraně zvířat a vztahu k nim.

Rozvíjené dovednosti

Rozšiřujeme slovní zásobu, rozvíjíme cit pro rytmus, pohybovou koordinaci a empatii.

Obrázek 2: Na sojku

Zdroj: (2)

1.4.3 Závěrečné hodnocení zpěvníku

Výběr písni adekvátně k věku dětí

Zpěvník byl psán po děti od 5 do 9 let a tomu odpovídá i výběr písni, ať už jde o písně v cizím jazyce nebo o písně kreativní, nekonečné či souznělé, písně souhlasí s věkem dětí, kterým je zpěvník určen.

Některé písně však mohou být neznámé a to jak dětem, tak i čtenáři (učitelům, vedoucím či rodičům). Já sama jsem několik písní ještě nikdy neviděla, ani neslyšela.

Výběr tónin

Tóniny v tomto zpěvníku odpovídají věku dětí, pro které byl napsán, a to pro děti ve věku 5-9 let. Žádná písnička by neměla dělat dětem problémy z hlediska volby správné tóniny.

Možnosti dalších činností

S každou písničkou (91 písniček celkem) je možné dál pracovat, a to jak v hodině hudební výchovy, tak i v hodinách dalších předmětů a to díky aktivitám, které jsou navrženy přímo pro všechny dané písničky. Čtenář se tak může inspirovat náměty k práci s písničkou, dále může využít téma písničky pro jiné hodiny v rámci diskuse, projektu, rozvoje vztahů mezi dětmi a dalšími činnostmi.

Metodický postup

Autor čtenáře jasně provádí každým cvičením, každou aktivitou, určuje přesně, co dělá učitel, co dělají děti, jak postupovat v dalších činnostech, metodický návod má logickou posloupnost. Někdy dává čtenáři na vybranou, je možnost volby a ta spočívá na učiteli, aby posoudil, která možnost je nejvhodnější pro danou třídu.

Autor u aktivit volí postup od nejsnadnější aktivity až po nejobtížnější činnost, činnosti na sebe navazují, učitel ale může klidně některou část vynechat a plynule navázat na další, pokud se mu předchozí zdála nevhodná.

Grafická stránka

Ve zpěvníku není možné se ztratit, je naprosto přehledný. Pro vyhledání písničky nám poslouží spolehlivě obsah, kde jsou písničky rozřazené do čtyř kategorií a ve svých kategoriích jsou seřazeny abecedně.

Pod každou písničkou následují rozebrané návrhy aktivit, možnosti využití ve škole a rozvíjené dovednosti.

Nenalezneme zde však žádné obrázky nebo animace, nic co by upoutalo oko dětského čtenáře/zpěváka.

Vlastní hodnocení

Na zpěvníku hodnotím kladně především množství nápadů k práci s písničkou a k práci v dalších hodinách. Učitel má tímto ulehčenou práci, autor mu totiž předkládá soubor originálních, nápaditých, zábavných a především účelných nápadů k činnostem, které by něco měly dát jak dětem, tak i učiteli. Podle mého názoru je velmi motivační i to, že se aktivity následující po písničce vyskytnou i v dalších hodinách, že se téma z hudební výchovy prolíná i do dalších vyučovacích předmětů.

Dále velice oceňuji zařazení písniček vícejazyčných, protože dnešní doba si to žádá a zařazování cizích jazyků do výuky hudební výchovy není tolik obvyklé. Dobrý nápadem jsou české texty k cizojazyčným písničkám. Nejedná se o doslovný překlad kvůli zpěvu, ale hlavní téma písničky zůstává zachováno, a tak děti vědí, o čem písnička, o čem zpívají a také potom mohou dobře pracovat na aktivitách.

Zaujalo mě také obohacení zpěvníku o písničky souznělé, což je také spíš výjimečná situace ve zpěvnících pro 1. stupeň základní školy, i přesto že jsou tyto písničky u dětí velmi oblíbené. Je sice obtížnější se souznělé písničky naučit v rámci školní třídy, ale když se to povede, výsledek je ohromující jak pro učitele, tak i pro děti.

Jediné, co mi na zpěvníku chybělo, byl jeho poutavější zevnějšek. Zpěvník neobsahuje žádné obrázky, animace, ikonky, odlišné písmo, cokoli jiného, zajímavého. Učiteli tato věc nevadí, ale dětské oko by na něm nic nezaujalo, což by byla velká škoda.

1.5 Kulhánková Eva: Písničky a říkadla s tancem, Portál, s.r.o., Praha 1999

Kniha byla koncipována pro děti od 3 do 10 let a nalezneme v ní písně, tance a hry pro děti. Na 143 stránkách najdeme nejprve Předmluvu, dále Vysvětlení použitých symbolů, největší část knihy se věnuje písničkám, říkadlům, tancům a hrám.

1.5.1 Předmluva

V předmluvě se autorka snaží vysvětlit záměry této knihy, a to především sestavit přehlednou, stručnou a praktickou knížku pro učitele, kteří začínají, nemají mnoho zkušeností, pro učitele, kteří nemají dostatek času pro vymýšlení vlastních aktivit a vyhledávání materiálů. Dále je cílem této knihy probudit a podpořit v dětech jejich tvořivost a hravost pomocí zvolených aktivit, připravit dětem správnou atmosféru a pomocí pohybu a hudby je nechat vyjádřit své pocity a emoce, navodit uvolnění a vybouření nálad.

Autorka také uvádí návod, jak pracovat s jejími návrhy na aktivity, že se učitel nemusí striktně držet její předlohy, ale že je může různě upravovat vzhledem k věku dětí nebo možnostem třídy, že se učitel nemá bát nahrazení některých částí svými vlastními nápady nebo nápady dětí. A potažmo také nabádá učitele, aby zahodili uniformitu a dali více na prožitek dětí.

Vysvětlení použitých symbolů

Kniha je velmi kreativní a obsahuje mnoho různorodých návrhů na činnosti, a proto bylo potřeba také sepsat a vysvětlit uvedené zkratky a symboly pro lepší orientaci v textu a při doprovodu hudebních nástrojů.

Zkratky v textu

V textu jsou použity zkratky použité pro lepší organizaci, je jimi popsáno, jestli určitý pohyb provádí chlapec nebo dívka, dále jsou zkratky použity pro

---

pravolevou orientaci a dále je jimi zkráceno základní postavení při začátku činnosti.

Symboly

Nalezneme zde symboly, které značí schéma postav, pokud je nutné rozlišit chlapce a dívky, nebo pohyb dvou skupin.

Další symbol značí věk, od kterého je vhodné cvičení zařazovat, pro mladší nebo starší děti můžeme činnosti různě přizpůsobovat.

Zkratky doprovodných hudebních nástrojů

V knize se objevují zkratky, které značí doprovodné hudební nástroje, jako jsou xylofon, metalofon, zvonkohra, bubínky, triangel a další

1.5.2 Písničky, tance a hry

Aktivity jsou v obsahu rozděleny na 4 roční období – Jaro (35 stran), Léto (44 stran), Podzim (23 stran), Zima (25 stran). Ty se potom ještě dále větví podle různých činností, tradic, či podle tématu.

Kapitola Jaro obsahuje Jarní říkadla, Jarní písně, Jarní zvyky, Jarní hry, nebo také téma Ptáci, Květiny.

V kapitole Léto nalezneme Letní písně, Letní zvyky, Letní hry, Říkadla a tematicky zaměřené podkapitolky Zvířátka a Řemesla.

V Podzimu si vyzkoušíme Ukolébavky, Říkadla, Hudební nástroje, Podzimní písně a Podzimní hry.

V Zimě nás čekají Říkadla, Zimní písně, Koledy, Vánoce a Vánoční hry.

Pod každou činností nalezneme tyto 3 odkazy:

Základní postavení:

Návrh na výchozí postavení dětí, do kterého se později mohou vrátit, jedná se na příklad o dvojřady, kruh, zástupy, sed na patách, dvojice proti sobě, dvojice vedle sebe, rozdělení do skupin, dvojice volně po třídě a podobně.

Návrh provedení:

Popis činnosti dětí od prvního taktu nebo verše až po poslední takt/verš.

Pokyny jsou stručné a jasné, zabývají se především činnostmi dětí, co má dělat učitel již nedoporučuje.

Obměna:

Obměna činností se nevyskytuje u všech aktivit. Naznačuje další možná provedení činnosti. Některá obměna je pro starší nebo mladší děti, aby mohly také pracovat s písničkou/hrou/říkadlem.

1.5.3 Závěrečné hodnocení zpěvníku**Výběr písní adekvátně k věku dětí**

Jelikož je zpěvník napsaný pro děti od 3 do 10 let, jsem toho názoru, že písně a další aktivity (hry, říkadla, písně s pohybem atd.) byly vybrány velice pečlivě a odpovídají věku dětí, pro které je zpěvník určený a pokud by se někomu zdála být daná aktivita příliš náročná nebo naopak příliš jednoduchá, může si ji podle svého uvážení změnit nebo může využít návrhu na obměnu aktivity.

Výběr tónin

O výběru tónin se autorka zmiňuje v předmluvě a uvádí, že veškeré písně byly použity ve vhodných tóninách pro děti předškolního věku a pro děti mladšího školního věku. Po ověření s autorkou naprosto souhlasím.

Možnosti dalších činností

Zpěvník nabízí širokou škálu možností, jak pracovat s písničkou, hrou, říkadlem, s pohybem. Rozepisuje stručně, ale jasně průběh činností. A v mnoha případech uvádí i možnosti obměny aktivit. Učitel má před sebou jasný návod na vedení hodiny hudební výchovy. Je samozřejmě potřeba si promyslet průběh aktivit a vlastní možnosti před začátkem hodiny, to je

ovšem předpokládáno u jakékoli činnosti, která by měla vést k zefektivnění hodiny.

Metodický postup

Je jasný, nejprve se zaměřuje na postavení dětí ve třídě, radí učiteli jak děti ve třídě uspořádat, následují návrhy na kavity, případně jsou navrženy obměny aktivit.

Metodický postup je v mnoha případech doplněn obrázkem nebo grafickým znázorněním postavení a pohybu dětí v prostoru.

Grafická stránka

Tento zpěvník je velice hezky graficky provedený. K jeho kladným vlastnostem patří přehlednost, jasnost, veselost, je plný obrázků a animací.

Pro přehlednost jsou na začátku knihy uvedeny značky, které jsou v knize potom hojně používány.

Knih je rozdělena podle ročních období, což jí přidává na atraktivitě, učitel si v daném ročním období snadno najde odpovídající aktivity.

Vlastní hodnocení

Po prostudování toho zpěvníku jsem byla skutečně nadšená, autorka přesně splnila své cíle, naplnila má očekávání. Skvělé je propojení hudby, říkadel a her s pohybem, je využito téměř všech smyslů dětí, pohyb je pro děti přirozený, mají potřebu se neustále pohybovat a v těchto aktivitách jim byl pohyb umožněn, buď byl řízený anebo spontánní. Děti si aktivity díky pohybu také mnohem snadněji zapamatují a jsou pro ně zajímavější, poutavější.

Zajímavé je rozdělení aktivit do kapitol, většinou se setkáváme s řazením podle abecedy, podle žánru a podobně, v tomto zpěvníku jsou aktivity rozděleny do 4 ročních období, kam byly zařazeny ještě další malé podkapitoly týkající se tématu v daném období, jako třeba Ptáci, Řemesla, Vánoce a podobně. Mimoto byly do 4 ročních období zařazeny také různé zvyky a tradice, které se v daném období dělávaly nebo ještě dělají, ale děti už je

třeba neznají. Tento nápad se mi velice zalíbil, děti tak mohou získat přehled o zvycích a o tradicích, prohloubí si své znalosti a kulturní vnímání.

Oceňuji také, s jakou pečlivostí autorka sepsala možnosti dalších činností, které musela předtím všechny vyzkoušet s dětmi, poradit se s nimi, vyzkoušet několik variant a teprve tu nejlepší uvedla ve své knize. Proto je její návod na činnosti naprosto jasný, přesný a je z něj cítit zkušenost autorky. Předkládá tak učiteli manuál, který stačí jen otevřít, vybrat si téma, nalistovat a pracovat přesně podle instrukcí.

1.6 Beránková Eva: Lidové písničky a koledy, Portál, s.r.o., Praha 2004

Tato kniha je pojata čistě jako zpěvník. Po obsahu, kde jsou vypsány a rozděleny všechny písničky do čtyř kategorií, následuje krátký úvod, v němž autorka seznamuje čtenáře právě s rozdělením písniček do čtyř kategorií a vysvětluje, proč je sem zařadila a o čem by společné téma mělo být. Dále již nalezneme samotné písničky, kterých je více než 200.

1.6.1 Rozdělení písní

Sluníčko vychází

Tato část obsahuje 36 písní. Písničky se týkají života na venkově, soužití s přírodou, zvířaty a lidmi, najdeme zde písně, které se zpívají při práci, ať je to práce na poli, na statku nebo práce v domácnosti, dále písně řemeslné.

Láska, Bože, láska

V této kapitole nalistujeme 61 písní. Jedná se o zamilované písničky. Buď dívka nebo chlapec touží po lásce, opěvují naplněnou lásku nebo vypráví o zklamání z lásky. Nalezneme zde loučení s láskou, radostná shledání nebo také písně o lásce falešné. Součástí jsou také písně ke svatebnímu obřadu nebo ukolébavky.

U muziky

O tomto tématu si můžeme zazpívat 55 písniček. Můžeme si vyzkoušet tance z různých krajů Čech a Moravy, které jsou rozmanité v rytmu, v tempu a v náladě.

Koledy

Dostáváme se k času Vánoc a můžeme se naučit na 60 koled a písniček spojených s časem vánočním. Pokojné a klidné koledy střídají písničky radostné, oslavující narození Krista Pána.

Písničky jsou tedy abecedně rozděleny v jednotlivých kategoriích, vždy je u nich uvedeno odkud písnička pochází, jakým tempem by se měla zpívat, s jakou náladou, s jakým výrazem. V kategorii U muziky jsou dokonce u některých písniček uvedené tance, které se k dané písničce tančí. Samozřejmostí je uvedení notové linky pro zpěv, text písničky a akordy pro doprovod.

Pokud se v písničce vyskytne neobvyklé nebo pro dnešní děti neznámé slovo, je toto slovo vypsáno pod písničkou a je vysvětlené.

1.6.2 Závěrečné hodnocení zpěvníku

Výběr písní adekvátně k věku dětí

Zpěvník je určený pro učitele z mateřských škol, základních škol, pro rodiče nebo vedoucí zájmového kroužku, sboru a podobně. To znamená pro děti od tří do 15 let, což znamená, že autorka vybírala písně méně náročné i náročnější a učitel si vybere podle vlastních možností, možností dětí nebo může píseň přizpůsobit vlastním požadavkům.

Výběr tónin

Vzhledem k různorodosti a k počtu písní a také k širokému rozpětí věku dětí, se dá předpokládat, že všechny písničky nejspíš nebudou v odpovídajících tóninách, ovšem autorce se podařilo nashromáždit písničky tak pečlivě, že jen

---

u některých písní došlo k tomu, že pro děti v předškolním věku by mohla být písnička lehce výš (nekončila totiž na e2, což se uvádí jako horní hranice pro zpěv dětí v předškolním věku, ale převýšila tuto hranici o 1 až 2 tóny).

Možnosti dalších činností

O možnostech dalších činností se kniha již nezmiňuje, na nic neodkazuje, žádné příklady aktivit neuvádí. Učitel, který bude chtít pracovat s tímto zpěvníkem, bude muset zapojit svou vlastní fantazii a tvořivost a soustředit se na 4 témata, kterým se autorka věnuje a z nich čerpat nápady na další aktivity. Téma lásky, muziky, Vánoc a práce lidí na venkově jsou velice zajímavá, dá se k nim vymyslet poutavý příběh, motivace pro děti a k některým by se daly vymyslet i pohybové aktivity a následné hry nebo činnosti na dané téma, záleží jen na učiteli.

Metodický postup

Metodický postup není ke zpěvníku doložen. Jediné co autorka radí ve své knize učiteli, je jakým způsobem se má písnička zpívat (rytmus, tempo, nálada) a poskytuje učiteli k jednotlivým písničkám doprovody pomocí akordových značek.

Grafická stránka

Písničky jsou jasně rozděleny do čtyř kategorií, v každé kategorii jsou abecedně seřazeny. U písniček je určeno jakým způsobem by se měla zpívat, následuje notová linka pro zpěv, akordy a text písničky s dalšími slokami. Pokud se v písničce vyskytne neznámé slovo, je pod písničkou vysvětleno.

Do zpěvníku byly zařazeny pouze 4 obrázky, které vždy doprovází stránku s novou kategorií, s novým tématem.

Zpěvník je jasný, stručný, přehledný.

Vlastní hodnocení

Jedná se o klasický zpěvník co se týče vzhledu, ale po obsahové stránce je zpěvník velice povedený. Písničky jsou logicky seřazené do krásných tematických celků, které mě velice oslovily, a myslím si, že by se s těmito tématy dalo dál příjemně pracovat.

Již podle názvu je zřejmé, že se budeme zabývat písničkami lidovými, jejich výběr mne velmi potěšil, jsou to písničky zajímavé, pro mne známé i neznámé, ale obsah těchto lidových písniček je tak krásný, že by měl oslovit i děti, aby si uvědomily, jak je česká lidová písnička nádherným dílem, nejen po stránce zvukové, ale i po stránce obsahové.

Pokud tedy nesháníme zpěvník, který nabízí i další možnosti různých aktivit, je tento zpěvník velice vhodný pro děti na 1. stupni ZŠ.

1.7 Já písnička1 – 4

Následně se budu věnovat zpěvníkům jednotlivě.

1.7.1 Jánský Petr: Já písnička 1 zpěvník pro 1. Stupeň ZŠ, Music Cheb, 1994

Zpěvník je určený pro 1. - 4. třídu základní školy, tedy pro 1. stupeň ZŠ. Protože nakladatelství vydává 4 díly knížky Já písnička, jsou rozlišeny pořadovým číslem a barvou. Tento zpěvník s číslem 1 má obálku v zelené barvě a na titulní straně je strom.

Obsahuje 182 skladeb, ty jsou rozděleny do 3 kapitol:

Lidové písničky skýtají 139 skladeb.

Umělé písně mají 29 skladeb.

Koledy obsahují 14 skladeb.

1.7.2 Jánský Petr: Já písnička 2 zpěvník pro žáky základních škol, II díl pro 5. – 9. Třídu, Music Cheb, 1994

Zpěvník lze odlišit od prvního dílu barevně, obal je žlutý, na titulní straně je kytara a je určený druhému stupni základních škol.

Obsahuje 181 skladeb, které jsou rozděleny do 3 kapitol:

Lidové písničky obsahují 51 skladeb.

Umělých písniček nalezneme 115.

Koledy jich mají 15.

1.7.3 Jánský Petr: Já písnička 3 zpěvník pro střední školy, Music Cheb, 1995

Tako Já písnička má obálku v modré barvě s obrázkem slunce. A je určena jak učitelům, tak rodičům a dětem ze středních škol.

Obsahuje 219 skladeb, ty jsou rozděleny do 8 kapitol.

Lidové písně mají 75 skladeb.

Koledy, zde najdeme 12 skladeb.

Tramská, folk a country, kapitola o 64 skladbách.

Pop, Rock je kapitola s 22 skladbami.

Jazz obsahuje 9 skladeb.

Opereta, muzikál, film, divadlo, zde nalezneme 20 skladeb.

Klasika uvádí 12 skladeb.

Hymny mají 5 zástupců.

1.7.4 Jánský Petr: Já písnička 4 zpěvník písní z celého světa, Music Cheb, 2008

Poslední díl tetralogie Já písnička má červenou barvu a na obálce dvojici žiraf. Jelikož je plný písní z celého světa, není určená cílová skupina posluchačů rozlišená věkem, jedná se o zpěvník, který mohou využívat všichni, kterým se hodí výběr písní z toho posledního zpěvníku.

Obsahuje 139 skladeb, ty jsou rozděleny 9 kapitol.

Lidové písně z celého světa mají 24 skladeb.

České a moravské lidové písničky obsahují 17 skladeb.

Na lidovou notu je název třetí kapitoly, ta skýtá 12 skladeb.

Vánoční a koledy je další název kapitoly, ve které najdeme pouze 4 písničky.

Tramské, folkové, country, sem bylo zařazeno 15 skladeb.

Jazz, swing je kapitolou o 15-ti skladbách.

Pop, rock skýtá 37 skladeb.

Klasika, opereta, muzikál má 9 skladeb.

Hymny, chorály obsahují 6 skladeb.

U lidových písní v knihách nalezneme jejich původ, tedy odkud píseň nejspíš pochází a u umělých písní nám je sdělen autor a kdo napsal text skladby. U písní také nalezneme způsob, jakým by se měly zpívat nebo hrát, tedy tempo, náladu a také jakým způsobem bychom měli postupovat u doprovodu písní.

Všechny skladby jsou v úpravě melodická linka s textem a akordové značky pro doprovod, nejčastěji na kytaru nebo na klavír.

Na konci zpěvníků jsou věnovány dvě stránky přehledu akordových značek a vysvětlení rytmů, doprovodů (především pro kytaristy).

Do zpěvníků jsou zařazeny písničky vánoční a koledy, není jich sice mnoho, ale kombinací všech zpěvníků se dá dosáhnout příjemného počtu koled. Ovšem nenalezneme zde žádné skladby z období Velikonoc. A pokud jsou

Já písnička 1 a 2 napsány pro žáky základní školy a učitel se rozhodne tyto zpěvníky používat jako materiál v hodinách hudební výchovy, měly by tam písně z období Velikonoc mít své místo. Velikonoce by měly mít ve zpěvnících stejnou váhu jako Vánoce, tyto svátky přece v našem kraji také slavíme, také máme výzdobu, dodržujeme zvyky a tradice, tak by se děti měly o nich něco dozvědět alespoň pomocí písni.

Zpěvníky nabízejí širokou škálu lidových písní, v prvním zpěvníku jich nalezneme 139, ve druhém 51, ve třetím 75 a ve čtvrtém 24. Po prohlédnutí a zhodnocení všech čtyř zpěvníků mám ale pocit, že především ve zpěvníku Já písnička 3 jsou lidové písně téměř neznámé a to samozřejmě jak pro děti, tak ale především pro učitele, což může být problém, když má učitel učit písně, které sám nezná. Proto bych opět zvolila kombinaci všech zpěvníků, aby si učitel mohl vybrat dle možností svých a možností dětí.

Skladby ve zpěvnících jsou rozděleny do žánrů (lidové písně, umělé písně, pop, rock a podobně), ale někdy jsem se s jejich rozdělením neztotožňovala, některé písně by podle mého názoru zasloužily zařadit do správného žánru.

V obsahu jsou tedy písničky v jednotlivých kapitolách podle žánru. A v těchto jednotlivých kapitolách jsou seřazeny abecedně. Ovšem abecedně jdou za sebou pouze v obsahu, ale v knize už je tomu jinak. Na příklad v Já písnička 2 v Lidových písních je abecední seřazení v obsahu pořádku, ale v knize, kde jsou potom písničky prezentovány, je jako první písnička A ja taka dzivočka, následuje písnička Horo, horo, vysoká jsi a za ní A vy, páni muzikanti. Tento způsob se mi zdá poněkud neobvyklý a chaotický.

1.7.5 Závěrečné hodnocení zpěvníků

Výběr písní adekvátně k věku dětí

Všechny čtyři zpěvníky jsou určeny pro jinou cílovou skupinu, první zpěvník je věnován dětem na 1. stupni základních škol, druhý zpěvník pro děti na

2. stupni základních škol, třetí zpěvník je určený pro děti na středních školách a čtvrtý zpěvník je určený pro všechny věkové kategorie.

I přes toto rozlišení zpěvníků podle věku si myslím, že písničky ve zpěvnících ne vždy odpovídají jejich určení. Některé skladby zařazené do zpěvníku pro druhý stupeň by mohly spadat i do zpěvníku pro první stupeň anebo i do zpěvníku pro střední školu. Zařazení některých písniček v Já písnička 1 pro první stupeň je také méně vhodné a hodilo by se posunutí na stupeň druhý.

Je to však jen můj názor, záleží na posouzení učitelů, které písničky jsou vhodné a které ne pro děti jejich věkové kategorie, ideální by nejspíš byla kombinace těchto zpěvníků dohromady.

Výběr tónin

Téměř vždy odpovídá výběr tónin věku dětí, pro které je zpěvník určený. Není problém potom některé písničky transponovat, není již veliké množství.

Možnosti dalších činností

Možnosti dalších činností nejsou k dispozici, vše je jen na učiteli, na jeho kreativnosti, nápaditosti anebo na využití dalších doplňkových materiálů.

Metodický postup

Není součástí zpěvníků.

Grafická stránka

Zpěvníky jsou, jak jsem již výše zmínila, nepřehledné, špatně uspořádané. Chybí také poutavý prvek pro děti, tedy obrázky, animace, barevnost.

Zpěvníky jsou od sebe rozlišeny barvami na obálce.

Vlastní hodnocení

Zpěvník bych doporučila jako doplňkový materiál, ne jako stěžejní zpěvník hudební výchovy. Myslím si, že je dobré mít k dispozici zpěvníky všechny čtyři,

---

aby si učitel mohl skutečně vybrat ze všech kategorií, do kterých jsou písničky zařazeny, podle vlastních možností potom snáz vybere skladby, které se budou hodit do jeho hodin hudební výchovy.

Zpěvník je dobrým pomocníkem v různých zájmových kroužcích, při hře na kytaru a podobně. Je plný písní, které mají lidé různých věkových kategorií v povědomí, a tak se ze zpěvníků může udělat zajímavý výběr pro strávení volnočasových aktivit.

---

2 MOŽNOSTI ZÍSKÁNÍ INFORMACÍ O ZPĚVNÍCÍCH NA TRHU

V Následujících kapitolách uvedu dvě nejvyhledávanější varianty.

2.1 Knihkupectví a hudebniny

Velice záleží na tom, jaký druh obchodu si vybereme. Přesvědčila jsem se o tom, že pokud navštívíme malá knihkupectví, která v našem městě mají již tradici a stálé zákazníky, nalezneme zde ochotné prodavače, kteří rádi poradí, kde oddíl knih se zpěvníky a dalším materiálem pro hudební výchovu můžeme hledat. V těchto obchodech mají k dispozici jak klasické zpěvníky pro hudební výchovu, tak i zpěvníky s doplňkovým materiálem, jako jsou CD, dále jsem zde objevila zpěvníky s omalovánkami, s nádhernými ilustracemi, také zpěvníky s metodikou a s nápady na aktivity pro učitele a rodiče. Mezi nimi byly všechny zpěvníky, které v této práci hodnotím.

Při návštěvě velkých knihkupectví v rámci různých nákupních center, jsem byla zklamána, prodavači mě sice nasměrovali buď k učebnicím, nebo k literatuře pro děti, ale výběr zpěvníků byl velice malý a sortiment mě nijak neoslovil.

Výhodou nakupování v knihkupectvích nebo v hudebninách je možnost prohlédnutí si všech zpěvníků podrobně, na místě můžeme srovnat několik zpěvníků najednou podle našich požadavků a kritérií, můžeme si zjistit jejich obsah, jak jsou zpěvníky ilustrované, jak jsou písničky rozdělené, jestli je zpěvník přehledný a další pro nás zásadní informace. Můžeme se s dalšími otázkami obrátit na prodavače.

Nevýhodou je však časová investice. Abychom si obešli několik knihkupectví a hudebnin a v každém si prohlédli několik zpěvníků, je časově velice náročné.

Pokud však učitel začíná s výukou hudební výchovy a nemá žádná doporučení na jisté hudební zpěvníky nebo pokud má možnost si sám vybrat a chce to udělat skutečně pečlivě, vyplatí se mu věnovat čas výběru toho správného zpěvníku. Jeho časová investice při výběru zpěvníku se mu potom vrátí při přípravách na hodiny.

2.2 Získávání informací na internetu

V dnešní době je internet asi nejčastějším zdrojem informací, vyhledávání je jednoduché, stačí zadat klíčová slova a rázem jsme zahlceni výčtem různých internetových stránek, produktů a odkazů. Není neobvyklé přes internet nakupovat a to se týká i zpěvníků. Mnoho učitelů již přes internet vybírá a nakupuje své pracovní materiály a pomůcky.

Výhodou internetu je úspora času. Pokud má učitel jasno, který zpěvník se mu líbí a který by chtěl objednat, internet mu jednoznačně ušetří čas a může tuto práci udělat z domova nebo ze školy. Při objednávání většího počtu zpěvníků je znatelná také úspora peněz, protože koupě přes internet je v mnoha případech výhodnější. Výhodou je také možnost rychlého srovnání cen námi vybraného zpěvníku na všech prodejních místech na internetu.

Jestliže jde o učitele, který ještě nemá zkušenosti s výukou hudební výchovy a nemá žádná doporučení od svých kolegů nebo jde o učitele, který by rád své hodiny hudební výchovy něčím obohatil a oživil a chtěl by se porozhlédnout po vhodném doplňujícím materiálu, není internet tím nejvhodnějším zdrojem informací. Učitel si zpěvník nemůže prohlédnout celý, nemůže ho potom srovnávat s ostatními, nemusí vždy nalézt odpovědi na své otázky, nemá se koho zeptat.

Na internetu se o zpěvnících dozvíme jen základní informace. Většinou je vyfotografovaná obálka knihy, je uvedený autor/autoři knihy, nakladatelství, někde můžeme nahlédnout i dovnitř knihy, ale většinou jen 4-5 stránek a bývá také zveřejněný obsah zpěvníku.

Pokusila jsem se zjistit, jaká je na internetu situace se zpěvníky. Do vyhledávače jsem zadala dvě různé klíčové formulace: *Zpěvník pro 1. stupeň ZŠ*, *Zpěvník pro děti*

Po zadání prvního výrazu mi bylo nabídnuto několik internetových knihkupectví, bazarů s učebnicemi, hudebních studií, hudebních škol nebo také příprav na hudební výchovu, či dokumenty z různých základních škol. Nalézt mezi těmito odkazy knihkupectví nebylo příliš složité, ale pro někoho, kdo se na internetu nepohybuje každý den, by mohlo být zdlouhavé.

Zaujala mě internetová adresa www.knihyprodeti.cz, kde byly nabídnuty ke koupi různé učebnice, metodické příručky a zpěvníky. Výběr ze zpěvníků byl velice široký. Pro příklad uvedu několik titulů:

Výběr titulů zpěvníků z internetu (3)

- Mám v hlavě myš Lenku (Z. Svěrák, J. Uhlíř)
- Koledy
- Nejkrásnější filmové písničky
- Písničky a říkadla s tancem
- Písničky pro malé školáky
- Nejoblíbenější písničky

Téměř všechny zpěvníky si bylo možné zakoupit, tedy byly na skladě.

Při zadání výrazu *Zpěvník pro děti* bylo vyhledávání mnohem úspěšnější. Zobrazilo se méně zavádějících odkazů, které by naváděly na internetové stránky základních škol, hudebních škol, blogů nebo hudebních studií. Naskytla se větší šance nalézt nové internetové knihkupectví, či internetové stránky zabývající se zpěvníky po prodejní stránce. Tento seznam byl přehlednější a početnější.

Vybrala jsem jednu internetovou adresu, která byla podle mého názoru plná různorodých zpěvníků, čtenáři těchto internetových stránek bylo nabídnuto velké množství pracovního materiálu a možností. Opět nebyl

---

problém si tyto knihy přes internet objednat. Uvádím několik titulů z této internetové adresy www.svetdetskefantazie.cz:

Výběr titulů zpěvníků z internetu (4)

- Já jsem malý muzikant
- Měsíček svítí
- Nauč mě písničky
- Špalíček lidových písní
- Travička zelená + CD
- Tluče bubeníček + CD
- Studánko rubínko + CD
- Řemesla ve hře, písní a tanci + CD
- Zpívánky

3 HYPOTÉZY

Děti naleznou ve zpěvnících písničky, které se jim líbí, rádi je zpívají a rozumí jim. Děti by chtěly ve svém zpěvníku hudební výchovy najít současné hudební žánry a jejich interprety.

Učitelé pracují v hodinách hudební výchovy především se zpěvníkem a doplňkovými materiály. Preferují zpěvníky, které obsahují lidové písně a hudbu z pohádek a dětských filmů používají pro zpestření hodiny.

3.1 Vyhodnocení dotazníku pro děti na 1. stupni ZŠ

V této kapitole uvádím výsledky dotazníku pro děti, který se týkal zpěvníků hudební výchovy. Dotazník dále uvádím v příloze.

1. Víte, jak se jmenuje Váš zpěvník na hudební výchovu?

nevědělo	34
vědělo	6

Tabulka 1: odpovědi na otázku č. 1 (dotazník pro děti)

Většina dětí si nevzpomněla na to, jak se jejich zpěvník jmenuje, pouze 6 ze 40 vědělo správný název.

2. Je podle Vás Váš zpěvník nový nebo starý?

Nový	26
Starý	4
Ani nový, ani starý	10

Tabulka 2: odpovědi na otázku č. 2 (dotazník pro děti)

Více než polovina dětí hodnotí svůj zpěvník na hudební výchovu jako nový, 10 si jich není úplně jistých, jestli je jejich zpěvník starý nebo nový a jako starý ho vidí 4 děti.

3. Zpíváte hodně se zpěvníkem nebo spíš bez zpěvníku?

Jen se zpěvníkem	1
Napůl se zpěvníkem, napůl bez zpěvníku	33
Spíš bez zpěvníku	6

Tabulka 3: odpovědi na otázku č. 3 (dotazník pro děti)

Děti si jsou si vědomy toho, že nepracují jen se zpěvníkem, ale i s dalšími materiály, některé děti se dokonce domnívají, že při hudební výchově pracují spíš bez zpěvníku.

4. Jak se Vám Váš zpěvník líbí?

Zpěvník se líbí	7
Zpěvník se nelíbí	3

Tabulka 4: odpovědi na otázku č. 4 (dotazník pro děti)

Děti jsou se svým zpěvníkem spokojené, líbí se jim. Pouze 3 děti vyjádřily nelibost a to jen stručně – nelíbí se mi. Důvod již neuvedly.

5. Jsou ve Vašem zpěvníku fotografie, obrázky?

Ano	35
Ne	1
Nevím	4

Tabulka 5: odpovědi na otázku č. 5 (dotazník pro děti)

35 dětí si všimlo fotografií nebo obrázků a animací v jejich zpěvníku, 4 děti se vyjádřily, že neví, jestli je jejich zpěvník doplněn obrázky a jeden žák si myslí, že v jejich zpěvnících obrázky nejsou. To vypovídá o tom, že většina dětí je všímavá a také o tom, že jsou jimi používané zpěvníky doplněny poutavými obrázky, které děti zaujaly.

6. Jsou ve Vašem zpěvníku informace/ povídání o hudebních skladatelích?

Ano	29
Ne	7
Nevím	4

Tabulka 6: odpovědi na otázku č. 6 (dotazník pro děti)

Tento počet vypovídá o tom, že děti jsou seznámeny s obsahem zpěvníků a vědí, jaké informace můžou ve zpěvníku nalézt, jen čtyři z nich si nebyli jisti.

7. Naleznete ve Vašem zpěvníku písničky, které se Vám líbí, a rádi je zpíváte?

Ano	35
Ne	5

Tabulka 7: odpovědi na otázku č. 7 (dotazník pro děti)

Důvody, proč se jim písničky líbí a proč je rádi zpívají, uvedly děti různé:

- Baví mě to.
- Písničky jsou veselé, hezké, rychlé.
- K písničkám jsou hezké obrázky.
- Mají rádi české písničky.
- Rádi zpívají.
- Mají je rádi, protože už je znají.
- Líbí se jim rytmické písničky.

- Písničky se jim nelíbí, neuvedli však důvod.
- Písničky jsou příliš pomalé.

Téměř všechny děti rády zpívají písničky, které jsou v jejich zpěvnících a líbí se jim z různých důvodů. Našlo se však 5 dětí, které nejsou spokojené s výběrem písniček, ale jediný uvedený důvod byl ten, že jsou písničky moc pomalé, ostatní 4 se zdrželi odpovědi.

8. Rozumíte všem písničkám, které jsou ve Vašem zpěvníku, víte, o čem zpíváte?

Ano	32
Ne	8

Tabulka 8: odpovědi na otázku č. 8 (dotazník pro děti)

V každé třídě se objevil alespoň jeden žák, který odpověděl, že všem písničkám v jejich zpěvníku nerozumí a někdy neví, o čem zpívá. Zbytek třídy svorně odpovídal, že písničkám rozumí, je jen otázkou, zda tomu tak doopravdy je nebo jestli to děti nechtějí přiznat nebo si to neuvědomují.

9. Co byste chtěli najít ve zpěvníku, jaké písničky, jaký žánr?

V této otázce se děti rozepsaly, jen 4 děti odpověděly, že neví, 2 děti odpověděly, že jsou se zpěvníkem spokojeny a nic by neměnily. Ostatní děti uvedly tyto požadavky:

- Hezké písně.
- Písničky od Svěráka a Uhlíře.
- Současné umělce jako je Shakira, skupina Kabát.
- Moderní písně, metal, rock.
- Písničky o lásce.
- Chtěly by najít ve zpěvníku konkrétní písničky jako Černé oči, Já budu chodit po špičkách.

Z odpovědí vyplývá mnoho skutečností, ale nejvíce si děti přály najít ve zpěvnících moderní, současnou hudbu a umělce, skupiny, kapely, interprety.

10. Co byste poradili lidem, kteří zpěvníky píšou? Jak by mohli zpěvníky vylepšit?

Na tuto otázku 9 dětí odpovědělo, že by nechtěly radit raději nic, 6 dětí nevědělo, co autorům zpěvníků poradit. Zbýlých 25 dětí si s otázkou poradilo velice dobře a navrhuje autorům následující rady:

- Měli by do zpěvníků dát od všeho trochu.
- Zařadit více písniček.
- Dbát na to, aby ve zpěvníku nebyla sprostá slova.
- Chtěli by moderní písničky, romantické písničky a rockové písničky.
- Snažit se, aby byl zpěvník hezčí, aby lépe vypadal, jedno dítě dokonce radí použít světlé barvy ve zpěvníku.

Z odpovědí je zřejmé, že více než polovina dětí ví, co od zpěvníku očekává a co by v něm chtěla najít a co naopak nechtěla. Pro děti je velice důležité mít vlastní názor a umět ho vyjádřit, což se 25 ze 40 podařilo.

3.2 Vyhodnocení dotazníku pro učitele hudební výchovy na 1. stupni ZŠ

Uvádím výsledky dotazníku pro učitele, který se týkal zpěvníků hudební výchovy. Dotazník je dále k nalezení v příloze této diplomové práce.

1. Uveďte, prosím, které zpěvníky jste za svou praxi používali.

Já, písnička 1-3	6x
Hudební výchova SPN	3x
Zpěvník s písničkami od Zdeňka Svěráka a Jaroslava Uhlíře	3x
Písničky z filmů a pohádek	2x
Naše písnička	1x
Dětské písničky	1x
Nauč mě písničky	1x
Zpívejme si, zpívejme	1x

Tabulka 9: odpovědi na otázku č. 1 (dotazník pro učitele)

U učitelů byly nejvyužívanějšími zpěvníky Já, písnička 1-3, dále učitelé za svou praxi používali dalších sedm různých zpěvníků.

2. Který z nich byl podle Vás nejvhodnější pro výuku hudební výchovy na prvním stupni ZŠ a proč?

Učitelé volili ve svém hodnocení jako nejvhodnější 2 zpěvníky. Nejprve zpěvník Já, písnička, u kterého uvedli, že je pro ně důležité, že obsahuje lidové i umělé písně, protože zde vidí dobrý výběr lidových písní a písní k táboráku a také hodnotili, že je upravená pro daný věk dětí.

Jako druhý nejvhodnější zpěvník byl uveden zpěvník Hudební výchova SPN, protože vyhovuje učiteli i dětem, líbí se jim řazení do bloků, motivační příběh, nauka a poslech CD.

Někteří učitelé odpovídali, že jim vyhovuje kombinace více různých zpěvníků, jejich výběr potom odpovídá tématu a potřebám hodiny.

3. Používáte v hudební výchově zejména zpěvníky nebo i jiný doplňkový materiál?

V této otázce se shodli všichni učitelé na jedné odpovědi a to, že nejčastěji pracují se zpěvníky a doplňkovými materiály, což jim umožňuje vytvořit různorodou a pestrou hodinu různého zaměření.

4. Která 3 nejdůležitější kritéria by měl podle Vás zpěvník splňovat?

Každý učitel má jinak určená kritéria, a proto s u této otázky sešlo mnoho různých odpovědí.

Přehlednost zápisu	5x
Písničky odpovídající věku dětí	4x
Hravé písničky	2x
Pohybový doprovod	2x
Různorodost písní	2x
Rytmické doprovody	1x
Metodika, nauka, skladatelé	1x
Kombinace známých a neznámých písní	1x
Písničky uvedené se všemi slokami	1x
Možnost použití CD	1x
Přitažlivost zpěvníky pro učitele i děti	1x
Ilustrace	1x

Tabulka 10: odpovědi na otázku č. 4 (dotazník pro učitele)

Toto je souhrn požadavků, které by měl zpěvník splňovat podle dotázaných učitelů, je jasné, že všechny zpěvníky tyto požadavky nesplňují

a ty, které je splňují, si učitelé ne vždy mohou dovolit pořídit jako svůj ideální pracovní materiál.

5. Preferujete zpěvníky, které obsahují informace o hudebních skladatelích, hudební nauce a s metodickými pomůckami?

Ano	5
Ne	3

Tabulka 11: odpovědi na otázku č. 5 (dotazník pro učitele)

Pět učitelů z osmi by velmi rádo používalo zpěvník, který obsahuje i další informace z hudební výchovy a metodické pomůcky, ovšem tři z nich by je odmítli.

6. Myslíte si, že je pro děti lepší zpěvník s klasickými lidovými písněmi nebo zpěvník se současnou dětskou nebo filmovou hudbou a proč?

Většina učitelů upřednostňuje používání obou dvou materiálů najednou, protože na lidových písničkách se jim dobře učí intonace a hudební nauka, lidové písničky mají jednoduchou melodii a srozumitelný text, patří k národnímu povědomí a děti by je měly znát.

Současnou dětskou hudební a filmovou tvorbu zase ale děti znají, při zpívání si vybaví pohádku nebo film, je to pro ně motivující, zapojí se s větší chutí, tato hudba je pro děti zpestřením hodiny.

7. Jsou písně ve Vámi používaných zpěvnících v odpovídajících tóninách pro děti na 1. Stupni ZŠ nebo musíte často transponovat tóninu?

Jsou v pořádku	3
Někdy musím transponovat	5
Téměř vždy transponuji	0
Tóniny neodpovídají, ale netransponuji je	0

Tabulka 12: odpovědi na otázku č. 7 (dotazník pro učitele)

Tóniny jsou ve zpěvnících, které učitelé používají, odpovídající, 3 učitelé je transponovat nemusí, 5 učitelů je někdy nespokojeno s tóninami, ve kterých jsou písně uvedeny, a proto musí transponovat.

3.3 Výsledky hypotéz

S potěšením mohu konstatovat, že se mnou vytvořené hypotézy potvrdily.

Děti hodnotily písničky ve zpěvnících kladně, líbí se jim, rádi si je zazpívají a většina dětí písničkám rozumí. Autorům zpěvníků by děti poradily přidat současnou hudbu a jejich oblíbené interprety.

Učitelé pro svou práci v hodinách hudební výchovy volí zpěvníky s lidovými písničkami a pro zpestření hodiny používají doplňkový materiál, jako jsou písničky z pohádek nebo dětských filmů.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem usilovala o vytvoření přehledného hodnocení zpěvníků hudební výchovy na 1. stupni ZŠ. Mým záměrem bylo rozebrat 10 běžně dostupných zpěvníků hudební výchovy podle vlastně vytvořených kritérií, aby při čtení této práce bylo zřejmé, v čem spočívají klady a nedostatky daných zpěvníků. Jsou to však pouze moje osobní názory, proto nemusí být vždy správné nebo totožné s názory ostatních.

Zjistila jsem, že se pod pojmem zpěvník může skrývat mnoho různě napsaných knih. Zpěvník se dá skutečně pojmut velice různorodě a ne vždy pod tímto názvem nalezneme právě to, co hledáme. Zpěvníkem můžeme označit knihu, která obsahuje metodické postupy, doporučuje práci s různými druhy nešvarů při zpívání, pomáhá pochopit dětský zpěv a dětské potřeby při zpěvu, doporučuje a navrhuje čtenáři různé aktivity, které může dělat s dětmi, před, během a po zpívání písničky. Ale také lze jako zpěvník označit knihu, která má pouze obsah a po sobě jdoucí jednotlivé písničky.

První variantu, tedy zpěvníky s multifunkčním využitím, které nabízejí něco navíc, jsem ve svém hodnocení vyzvedla, ocenila nápaditost, originalitu a snahu autora o obohacení písni dalšími nápady na aktivity, hry, propojení s pohybem a ostatními smysly. Jednalo se o zpěvníky Učíme děti zpívat, Písničky pro děti, Písničky a říkadla s tancem, Veselé písničky a Lidové písničky a hry s nimi.

Střední cestu si vybral zpěvník Lidové písničky a koledy, který neobsahuje žádné aktivity, které by bylo možné zařadit před nebo po zpěvu. U této knihy jsem však ohodnotila velice kladně rozdělení písniček do tematických kapitol, ke kterým se vážou zvyky a tradice a pro děti se můžou stát tématem diskuse nebo propojení s jinou vyučovací hodinou.

Nejméně kladného hodnocení získaly zpěvníky Já písnička 1-4. Výběr písniček ne vždy odpovídá dětem, kterým je daný díl určený, rozdělení písni do žánrů je v některých případech rozpačitý a celkové uspořádání zpěvníku a jeho

---

grafická stránka se mi nelíbila. Navzdory tomu tento zpěvník mnoho učitelů rádo využívá jako svůj hlavní učební materiál.

Kdybych se měla já osobně rozhodnout pro jeden zpěvník z deseti, které jsem v této práci hodnotila, nedokázala bych to. Většinou z nich jsem totiž byla nadšena a na každém jsem si našla nějaké pozitivum, takže bych nejraději pracovala se všemi najednou. Myslím si, že učitel hudební výchovy by neměl pracovat jen s jedním zpěvníkem, ale že by měl využívat více různorodých materiálů, aby mohl své hodiny obohatit, oživit a přinést svěží, nové nápady.

Tato práce pro mě měla veliký význam a jsem ráda, že jsem si vybrala toto téma. Ujasnila jsem si totiž, co od zpěvníku hudební výchovy očekávám, zjistila jsem, kolik má učitel možností výběru. Určitě si tyto poznatky odnesu do své budoucí praxe a jistě mi bude tato práce pomocníkem při výběru zpěvníku na hudební výchovu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Tichá A.: Učíme děti zpívat, Portál, Praha 2005
2. Král Z.: Písničky pro děti, Computer Press,a.s., Brno 2005
3. Šimanovský Z., Tichá A.: Lidové písničky a hry s nimi, Portál, s.r.o., Praha 1999
4. Petržela Z.: Veselé písničky, Portál, s.r.o., Praha 2001
5. Kulhánková E.: Písničky a říkadla s tancem, Portál, s.r.o., Praha 1999
6. Beránková E.: Lidové písničky a koledy, Portál, s.r.o., Praha 2004
7. Jánský P.: Já písnička 1 zpěvník pro 1. Stupeň ZŠ, Music Cheb, 1994
8. Jánský P.: Já písnička 2 zpěvník pro žáky základních škol, II díl pro 5. – 9. Třidu, Music Cheb, 1994
9. Jánský P.: Já písnička 3 zpěvník pro střední školy, Music Cheb, 1995
10. Jánský P.: Já písnička 4 zpěvník písní z celého světa, Music Cheb, 2008

SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

- (1) ŠIMANOVSKÝ, Zdeněk; TICHÁ, Alena. *Lidové písničky a hry s nimi*. Praha : Portal, s.r.o., 1999. Písničky a hry, s. 146.
- (2) PETRŽELA, Zdeněk. *Veselé písničky*. Praha : Portal, s.r.o., 2001. Kreativní písňe, s. 165.
- (3) KOLAFA, Ondřej. *Knihy pro děti* [online]. 2009 [cit. 2010-04-18].
Knihy pro děti. Dostupné z WWW: <<http://www.knihyprodeti.cz/>>.
- (4) SYPTÁKOVÁ, Jarmila. *Svět dětské fantazie* [online]. 2010 [cit. 2010-04-18]. Svět dětské fantazie. Dostupné z WWW:
<www.svetdetskefantazie.cz/>.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Jetelíčku náš..... 31

Obrázek 2: Na sojku 36

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník pro děti na 1. stupni ZŠ

Příloha B - Dotazník pro učitele

PŘÍLOHA A - Dotazník pro děti na 1. Stupni ZŠ

1. Víte, jak se jmenuje Váš zpěvník na hudební výchovu?

---

2. Je podle Vás Váš zpěvník nový nebo starý?

- a) Nový
- b) Starý
- c) Ani nový, ani starý

3. Zpíváte hodně se zpěvníkem nebo spíš bez zpěvníku?

- a) Jen se zpěvníkem
- b) Napůl se zpěvníkem, napůl bez zpěvníku
- c) Spíš bez zpěvníku

4. Jak se Vám Váš zpěvník líbí?

---

5. Jsou ve Vašem zpěvníku fotografie, obrázky?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

6. Jsou ve Vašem zpěvníku informace/ povídání o hudebních skladatelích?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

---

7. Naleznete ve Vašem zpěvníku písničky, které se Vám líbí, a rádi je zpíváte?

a) Ano a proč :

---

b) Ne a proč :

---

8. Rozumíte všem písničkám, které jsou ve Vašem zpěvníku, víte, o čem zpíváte?

a) Ano

b) Ne

9. Co byste chtěli najít ve zpěvníku, jaké písničky, jaký žánr?

---

10. Co byste poradili lidem, kteří zpěvníky píšou? Jak by mohli zpěvníky vylepšit?

PŘÍLOHA B - Dotazník pro učitele

1. Uveďte, prosím, které zpěvníky jste za svou praxi používali.

---

2. Který z nich byl podle Vás nejvhodnější pro výuku hudební výchovy na prvním stupni ZŠ a proč?

---

3. Používáte v hudební výchově zejména zpěvníky nebo i jiný doplňkový materiál?

- a) Zejména zpěvníky
- b) Zpěvníky a doplňkový materiál
- c) Převážně doplňkový materiál

4. Která 3 nejdůležitější kritéria by měl podle Vás zpěvník splňovat?

1.: _____

2.: _____

3.: _____

5. Preferujete zpěvníky, které obsahují informace o hudebních skladatelích, hudební nauce a s metodickými pomůckami?

- a) Ano
- b) Ne

6. Myslíte si, že je pro děti lepší zpěvník s klasickými lidovými písněmi nebo zpěvník se současnou dětskou nebo filmovou hudbou a proč?

- a) Lidové písně a proč :

- b) Současná dětská a filmová hudba a proč :

---

7. Jsou písně ve Vámi používaných zpěvnících v odpovídajících tóninách pro děti na 1. Stupni ZŠ nebo musíte často transponovat tóninu?

- a) Jsou v pořádku
- b) Někdy musím transponovat
- c) Téměř vždy transponuji
- d) Tóniny neodpovídají, ale netransponuji je